

**ЕФЕКТИВНІСТЬ МІЖПОРОДНОГО СХРЕЩУВАННЯ
СИМЕНТАЛЬСЬКИХ КОРІВ З БУГАЯМИ М'ЯСНИХ ПОРІД В
УМОВАХ ПРИКАРПАТТЯ**

Інститут землеробства і тваринництва західного регіону УААН

Дослід з вивчення росту, розвитку та формування м'ясної продуктивності у бичків симентальської породи та її помісей з українською м'ясною і лімузинською породами проводився в селянській спілці "Кохавина" Жидачівського району Львівської області.

Від народження до 15-місячного віку піддослідних бичків вирощували на високому рівні годівлі з використанням в раціонах, в основному, грубих, соковитих і зелених кормів з оптимальним витрачанням концентратів. На вирощування одного бичка симентальської породи витрачено 2890 кг корм. од. та 294,5 кг перетравного протеїну, помісей українська м'ясна х симентальська – відповідно 2940 кг корм.од. та 308 кг перетравного протеїну, а лімузин х симентали – 2908 кг корм.од. і 301 кг перетравного протеїну. Такий рівень годівлі піддослідних тварин вплинув на виявлення біологічного потенціалу їх продуктивності.

Як показали результати досліджень, при однакових умовах годівлі і утримання тварини різних генотипів мали неоднакову живу масу. Проте найбільша різниця за живою масою на користь помісних бичків українська м'ясна х симентальська була в 15 місяців, при досягненні ними більш зрілого віку. Бички симентальської породи у 15-місячному віці досягли живої маси 410,0 кг, українська м'ясна х симентальські – 448,2, а лімузин х симентали – 422,0 кг.

Встановлено, що помісі, одержані в результаті схрещування симентальських корів з бугаями української м'ясної та лімузинської порід можуть проявляти високу інтенсивність росту у всі вікові періоди при вирощуванні, дорошуванні та відгодівлі. Так, середньодобові прирости симентальських бичків від народження до 15-місячного віку становили 822 г, а відносна швидкість росту – 168,9%, у помісей українська м'ясна х симентальська – 901 г та 169,8%, а в лімузин х симентальських тварин – 846 г і 160,0%

Результатами досліджень встановлено, що тварини різних генотипів неоднаково реагують на умови зовнішнього середовища. Їх спадкові особливості, породна специфічність обумовлюють характер м'ясної продуктивності. Результати контрольного забою показали, що за передзабійною живою масою помісі українська м'ясна х симентальська переважали тварин симентальської породи на 34,0 кг, або на 8,5%, а помісні бички лімузин х симентальська – на 25,2 кг, або на 2,2%. У помісних бичків українська м'ясна х симентальська маса парної туші становила 248,3 кг, що більше, ніж у ровесників симентальської породи на 22,7 кг, у тварин генотипу лімузин х симентальська маса парної туші становила 235 кг, або більше, ніж у ровесників материнської породи на 9,4 кг.

Вихід парної туші у бичків симентальської породи становив 56,2%, у

помісей українська м'ясна х симентальська – 57,0, а у лімузин х симентальських тварин – 57,3%. Маса внутрішнього жиру найвищою була у бичків генотипу лімузин х симентальська, а тварини другої групи (українська м'ясна х симентальська) займали за даним показником проміжне місце.

Найбільший вихід м'яса і внутрішнього жиру був у лімузин х симентальських бичків (59,8%), у помісей українська м'ясна х симентальська (59,3%) і найменшим у чистопородного симентальського молодняку (58,2%). В цілому забійний вихід був високим і наближався за цим показником відгоддованому молодняку спеціалізованих м'ясних порід.

Встановлено також, що піддослідні бички характеризувалися високою якістю м'яса, яке відповідає сучасним вимогам споживача, хоч і спостерігалася тенденція найкращої якості у лімузин х симентальських помісей, потім українська м'ясна х симентальських помісей. Лімузин х симентальські помісі були найбільш скороспілі, в їх м'ясі були найвищі показники сухої речовини та білку, вони характеризувалися найвищою якістю м'яса та білково-якісним показником, але за загальною м'ясною продуктивністю поступалися помісям української м'ясної х симентальської і переважали чистопородних симентальських.

Нами вираховувалася економічна ефективність вирощування і відгодівлі піддослідного молодняку. Основними показниками економічної ефективності вирощування і відгодівлі бичків є їх м'ясна продуктивність, оплата корму продукцією, собівартість та рентабельність виробництва яловичини. Враховуючи витрати кормів і зміну живої маси піддослідних бичків нами визначено оплату ними корму в різні вікові періоди.

Встановлено, що з віком витрата кормів на 1 кг приросту зростала у всіх групах тварин, але за час вирощування і відгодівлі до 15-місячного віку порівняно найкращою оплатою корму приростами живої маси характеризувалися помісі українська м'ясна х симентальські бички. В цілому завдяки високій енергії росту витрати корму на 1 кг приросту у всіх групах від народження до 15-місячного віку були порівняно не великими – 7,1 – 7,8 корм.од.

У нашому досліді на вирощування і відгодівлю витрачено майже однакову кількість коштів. У структурі витрат на вирощування молодняку вартість кормів за 15 місяців складала 56,1 – 56,5%, зарплати – 18,7 – 20,2%, приплоду – 9,6 – 10,0%, інші витрати – 6,6 – 7,6% та непрямі витрати – 6,7 – 8,0%. Найбільший відсоток витрат припадав на вартість кормів і зарплати. Значний відсоток коштів припадав на вартість приплоду, інших прямих і непрямих витрат (понад 25%). Таким чином, за рахунок зниження собівартості кормів (1 корм.од. – 10 коп.) можна в значній мірі підвищити ефективність виробництва яловичини.

При практично однаковій вартості вирощування піддослідного бичка від народження до 15-місячного віку (610,8 – 620,0 грн.) вирощування помісних тварин, особливо генотипу українська м'ясна х симентальська, виявилось більш вигідним, порівняно з чистопородними симентальськими ровесниками, бо вони мали при реалізації вищу кінцеву живу масу, масу та вихід туші.

Виробництво яловичини від бичків усіх груп виявилось рентабельним, але його рівень був найбільш низьким у чистопородних симентальських

бичків (22,1%) і найбільш високим у помісей українська м'ясна х симентальська (31,1%). У помісей лімузин х симентальська рівень рентабельності становив 24,6%.

УДК: 636.2.834.882

М.М.КОЛТА¹, В.І.ЗІНКЕВИЧ², О.В.ДУЛЬЧАК²

ПРОДУКТИВНІСТЬ ПОМІСНИХ ДОЧОК ОЦІНЮВАНИХ БУГАЙВ-ПЛІДНИКІВ СИМЕНТАЛЬСЬКОЇ ТА ГОЛШТИНСЬКОЇ ПОРІД В УМОВАХ ЛЬВІВЩИНИ

¹Інститут землеробства і тваринництва західного регіону УААН

²Передкарпатський філіал Інституту землеробства і тваринництва західного регіону УААН

Прискорення процесу підвищення потенціалу молочної продуктивності, в значній мірі, пов'язане з більш ефективним використанням кращих світових генетичних ресурсів. Виключно позитивним прикладом генетичного впливу на молочну худобу в багатьох країнах світу є широке використання генотипу голштинської породи, яка має найвищий у світі потенціал молочності [М.Я.Єфіменко, Я.Н.Данилків, 1982; П.Н.Прохоренко, Ж.Г.Логинов, 1985; В.П.Буркат, 1988; М.В.Зубець, Ю.М.Карасик, В.П.Буркат і ін., 1990; М.В.Зубець 1994; В.П.Буркат, А.П.Кругляк, 1998].

Дослідження проводилися в господарствах Стрийського, Дрогобицького та Жидачівського районів Львівської області (табл. 1), в яких розводять симентальську худобу і проводиться робота із створення нового прикарпатського типу симентальської худоби з прилиттям крові голштинської породи. На даний час у господарствах цих районів нараховується всього 1134 (38,7%) чистопородних корів симентальської породи та 1797 (61,3%), помісних корів різної кровності.

Найбільший відсоток тварин новостворюваного типу (41,2%) становлять помісі I-покоління (1/2Сх1/2Г), 17,4% – помісі II-покоління (3/4Сх1/4Г) і найменше 4,4% – тварини генотипу (3/4Гх1/4С).

1. Породний склад симентальської худоби та її помісей в господарствах Львівської області

Породність	Всього, голів		Телички			% вводу первісток в основне стадо
	ВРХ	Корів	до 1 року	ст. 1 року	до 2-х років	
симентал ч/п	2129	1134	457	325	213	15,6
1/2С х 1/2Г	2376	1255	528	342	251	18,5
3/4С х 1/4Г	1005	427	203	196	179	21,2
3/4Г х 1/4С	254	115	54	47	38	20,5
Всього	5764	2931	1242	910	681	